

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

124 - VOTING AND RABBINIC AUTHORITY - PART 2: LO TASUR OU ISRAEL CENTER - SPRING 2019

1. The Sages said that [we must obey the Beit Din] even when they say that 'left' is 'right'. [One should] not say (perish the thought) that [*the dayanim*] erred because 'I, the puny one, see clearly that they have erred.' Rather, one's own perception must be nullified before the brilliance of their intelligence and their *siyata deshemaya*. The Sages have said "One Sanhedrin cannot nullify [a ruling by] an [earlier] Sanhedrin unless it is greater in wisdom and number." ... This is the Torah view [*da'at Torah*] on *emunas chachamim*.

Rav Eliyahu Dessler, *Michtav Me'Eliyahu I* p75

We saw in Part 1 that Rav Dessler clearly invokes the mitzvah of Lo Tasur and the authority of the Sanhedrin to explain the binding nature of Da'at Torah. This is perhaps that most used source for the concept and we will analyze that in this shiur.

A] THE SANHEDRIN

2. טו ויאמר ה' אל-משה אספה-לי שבעים איש מזקני ישראל אשר ידעת פי-הם זקני העם ושטריו ולקחת אתם אל-אהל מועד והתיצבו שם עמך: יז וירדתי ודברתי עמך שם ואצלתני מן-הרוח אשר עלך ושמתני עליהם ונשאו אתך במשא העם ולא תשא אתה לבדך

במדבר יא:טו-יז

The original Beit Din HaGadol (which later became known as the Sanhedrin) of 70 elders plus Moshe was established in order to ease the burden on Moshe. The verses refer explicitly to part of Moshe's 'ruach hakodesh' resting on them.

3. וגם בירושלם העמיד יהושפט מן הלויים והכהנים ומראשי האבות לישראל למשפט ה' ולריב וישבו ירושלם

דברי הימים ב פרק יט פסוק ח

The Sanhedrin functioned throughout Jewish history, including throughout the First and Second Temple periods, and was based in the Temple complex. 40 years prior to the destruction of the Second Temple, the Sanhedrin left its home and began a period of exile, first within Jerusalem and then, following the Churban, to other parts of Eretz Yisrael. It moved first to Yavneh, then Usha, back to Yavneh, again to Usha, to Shefaram, Beth Shearim, Sephoris and finally, in around 200 CE to Tiberias. Its power waned over the subsequent years under increasing pressure from the Roman Byzantine authorities until it was eventually declared illegal by the Romans in 425 CE¹.

B] THE SOURCE OF RABBINIC AUTHORITY - THE SANHEDRIN

4. ח כִּי יפלא מִמֶּךָ דָּבָר לַמִּשְׁפָּט בְּיָדֶיךָ לֹא־סָבִיב לְדִין וְגַם בְּיַדְךָ לֹא־סָבִיב לְדִין וְגַם לְנֹגַע דְּבַר־יָרִיב בְּשַׁעֲרֶיךָ וְקִמַּתְּ וְעָלִיתְ אֶל־הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר יִבְחָר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: ט וּבָאתְ אֶל־הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל־הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּיָמֶיךָ הֵמָּה וְדִרְשֻׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט: י וְעָשִׂיתָ עַל־פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ מִן־הַמִּקְדָּשׁ הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחָר ה' וְשִׁמַּרְתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יֹרֶד: יא עַל־פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יֹרֶד וְעַל־הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ לְךָ תַּעֲשֶׂה לֹא תִסּוּר מִן־הַדָּבָר אֲשֶׁר־יִגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמָאל: יב וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּזָדוֹן לְבַלְתִּי שְׂמַע אֶל־הַכֹּהֵן הָעֹמֵד לְשָׁרֵת שָׁם אֶת־ה' אֶלְקִיךָ אוֹ אֶל־הַשֹּׁפֵט וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא וּבְעֵרַתְּ הָרֶע מִיִּשְׂרָאֵל: יג וְכָל־הָעָם יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ וְלֹא יִזְדוֹן עוֹד

דברים יז:ח-יג

The Torah here vests authority in 'the Rabbis'. Important questions include:-

(i) Which Rabbis does this include? Only the Sanhedrin in the Temple complex? The Sanhedrin even in exile? 'Chazal' - the rabbis of the Talmudic period? Contemporary rabbis?

1. For a good summary of the history of the Sanhedrin and attempts in modern times to re-establish it, see www.thesanhedrin.org/en/index.php?title=Historical_Overview
To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com

(ii) Which areas of halachic life fall within this authority? According to some commentators, the authority is broad - to engage in the process of (a) transmission (mesorah); (b) interpretation (drasha) and (c) legislation (mitzvot derabbanan). Others interpret the authority more narrowly.

(iii) Does this authority extend beyond the realm of halacha and if so how far? Issues of hashkafa? Totally non-religious matters?

(iv) How does this authority interface with other related concepts such as Da'at Torah and Emunat Chachamim?

5. (יא) ימין ושמאל - אפילו לומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין. וכל שכן שאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל!

רש"י דברים יז:יא

Rashi paraphrases Chazal (see next source) and explains that 'left' and 'right' means that, even if the Sanhedrin tell us to do something which seems clearly wrong, we must listen.

6. ימין ושמאל - אפילו מראים בעיניך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, שמע להם

ספרי דברים פרשת שופטים פסקא קנד

The actual source in Chazal says that even is 'it seems to us' that the answer is wrong, implying that if it is obviously wrong then we need not listen!

7. דתני יכול אם יאמרו לך על ימין שהיא שמאל ועל שמאל שהיא ימין תשמע להם!! תלמוד לומר 'ללכת ימין ושמאל' - שיאמרו לך על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהיא שמאל

תלמוד ירושלמי מסכת הוריות פרק א דף מה טור ד ה"א

The Talmud Yerushalmi clearly understands these verses to mean that a scholar may NOT follow the ruling of the Sanhedrin when he is convinced that it is in fact so clearly in error that they have mixed up 'left' and 'right'. This ruling is in fact following in the Bavli (Horayot 2b) and is stated in the Rambam.

8. (יג) ואם כל עדת ישראל (אלו סנהדרין) ישגו ויגעלם דבר (טעו להורות באחת מכל כריתות שבתורה שהוא מותר) מעיני הקהל ועשו (שטעו לזכור על פיהם) אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו: (יד) ונדדעה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת והביאו אותו לפני אהל מועד: (טו) וסמכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר לפני ה' ושחט את הפר לפני ה'

ויקרא פרק ד (ורש"י)

The Chumash includes a procedure for when the Sanhedrin issues a mistaken psak and the community follows it

9. הורו בית דין לאכול חלב הקיבה כולו. וידע אחד מן הקהל שטעו ושחלב הקיבה אסור ואכלו מפני הוראתן, שהיה עולה על דעתן שמצוה לשמוע מבית דין אע"פ שהם טועים, הרי זה האוכל חייב חטאת קבועה על אכילתו. ואינו מצטרף למנין השוגגים על פיהם. במה דברים אמורים? כשהיה זה שידע שטעו חכם או תלמיד שהגיע להוראה. אבל אם היה עם הארץ הרי זה פטור, שאין ידיעתו באיסורין ידיעה ודאית

רמב"ם הלכות שגות פרק יג הלכה ה

The Rambam rules that if a talmid chacham followed the mistaken psak of the Sanhedrin in the knowledge that it was wrong, he must bring his own korban. He should have known better than to follow a mistaken psak!

It clearly follows that (a) the Rabbis are not infallible and (b) we should not follow them if it is clear that they are wrong. This seems to conflict with the Sifrei on 'left and right'. The Rishonim and Acharonim were well aware of the apparent contradiction and there are many approaches to reconcile the two².

One approach is to note that the Sanhedrin had full authority only once it had formally taken a vote and issued a psak. Without this formal process the concept of 'left and right' does not apply. However, others take the view that there is a fundamental dispute here in Chazal as to the authority of the Sanhedrin, with the Yerushalmi (and the Rambam) ruling that such authority is NOT absolute in the face of an obvious error³.

As noted above, a careful look at Rashi will show that he actually strengthened the language of the Sifrei to state that even if the Beit Din tell us DIRECTLY something which seems obviously wrong, we still have to follow it. The Ramban on Chumash explains why this is.

2. See Kaplan 1992 pp29-33 for a summary of some of the commentaries. (References follow the Bibliography at the end of Part 1).

3. See Rav David Zvi Hoffman in Melamed LeHo"l 3:82 who understands that the two sources differ as to the exegesis of Devarim 17:11 - יש אם למקרא או יש אם למסורת

10. (יא) ימין ושמאל - אפילו אם אומר לך על ימין שהוא שמאל או על שמאל שהוא ימין, לשון רש"י. וענינו, אפילו תחשוב בלבך שהם טועים, והדבר פשוט צעניך כאשר אתה יודע צין ימיך לשמאלך, תעשה כמלכותם. ואל תאמר 'איך אוכל החלצ הגמור הזה או אהרוג האיש הנקי הזה'. אבל תאמר 'כך לוח איתי האדון המלוח על המלוח שאתה בכל מלוחי ככל אשר ירוני העומדים לפניו במקום אשר יצחר, ועל משמעות דעתם נתן לי התורה אפילו יטעו'. וזה כענין רבי יהושע עם ר"ג ציוס הכיפורים שחל להיות צחצונו (ר"ה כה):

והאורך במלוא הזאת גדול מאד! כי התורה נתנה לנו צכתצ וידוע הוא שלא יסתוו הדעות בכל הדברים הנולדים. והנה ירצו המחלוקות ותעשה התורה כמה תורות. וחתך לנו הכתוב הדין, שנשמע לבית דין הגדול העומד לפני השם במקום אשר יצחר בכל מה שיאמרו לנו צפירוש התורה - צין שקצלו פירושו עד מפי עד ומשה מפי הגבורה או שיאמרו כן לפי משמעות המקרא או כוונתה. כי על הדעת שלהם הוא נותן (לנו) [להם] התורה, אפילו יהיה צעניך כמחליף הימין צשמאל. וכל שכן שיש לך לחשוב שהם אומרים על ימין שהוא ימין, כי רוח השם על משרתי מקדשו לא יעוז את חסידיו. לעולם נשמרו מן הטעות ומן המכשול. ולשון ספרי (שופטים קד) אפילו מראין צעניך על הימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין - שמע להם.

רמב"ן דברים פרק יז פסוק יא

According to the Ramban, the Sanhedrin is protected from mistake by Divine assistance so that what seems to us to be wrong may actually be correct. In the very unlikely event that they DID make a mistake, we are obligated to follow the ruling⁴ since God wants there to be a uniformity in halachic practice.

11. והיה מאמרו (דברים ד-ב) לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם - על מה שצויתי אתכם על ידי משה ועל ידי נביא מקרבך מאחיק על התנאים הנזכרים בנבואה, ומה שנקבצו עליו הכהנים והשופטים מן המקום אשר יצחר ה'. מפני שהם נעזרים בשכינה ולא יתכן לעבור עליהם שיסכימו בדבר שחולק על התורה, בעבור רובם. ולא תעבור עליהם הטעות לחכמתם הרחבה הירושה והטבעית הקנויה. כאשר קבלו, כי הסנהדרין היו מצווים לדעת כל החכמות, כל שכן שמעט שנסתלקה מהם הנבואה או מה שעומד במקומה מבת קול וזולת זה

ספר הכוזרי מאמר ג אות מא

The Kuzari also states that the collective Sanhedrin were protected from any mistake due to their number and their very broad wisdom⁵.

12. [ספרי כאן] לא תסור ממנו ימין ושמאל - אפילו יאמרו לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין לא תסור ממצותם. כלומר שאפילו יהיו הם טועים בדבר אחד מן הדברים אין ראוי לנו לחלוק עליהם אבל נעשה כטעותם. וטוב לסבול טעות אחד ויהיו הכל מסורים תחת דעתם הטוב תמיד ולא שיעשה כל אחד ואחד כפי דעתו שבזה יהיה חורבן הדת וחלוק לב העם והפסד האומה לגמרי! ומפני ענינים אלה נמסרה כוונת התורה אל חכמי ישראל

ספר החינוך מצוה תצו

In contrast, the Chinuch fully accepts the possibility of the Sanhedrin making a mistake but we must still follow them. That is a price worth paying for a unified religious practice.

C] WHICH RABBIS HAVE THE AUTHORITY OF THE SANHEDRIN?

C1] THE POSITION OF THE RAMBAM

13. והמצוה הקע"ד היא שצונו לשמוע לבית דין הגדול ולעשות כל מה שיצו בו מאיסור והיתר

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קע

The Rambam explains that the positive mitzvah is to listen to the 'Beit Din HaGadol'.

14. והמצוה השי"ב היא שהזהירנו מחלוק על בעלי הקבלה עליהם השלום ומצאת ממצוותם במעשה התורה. והוא אמרו לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך

ספר המצוות לרמב"ם מצות לא תעשה שיב

But the negative mitzvah is not to deviate from the words of the 'Ba'alei Hakabala'. This expression would seem to include Rabbis after the Sanhedrin

4. Note that different commentators have debated the import of these words of the Ramban. Do they imply that there IS an objective truth 'in Shamayim' but God does not require us to find it - ללא בשמים היא? If so, the ruling of the majority of the most qualified people - the Sanhedrin - is the best we can humanly do (see Derashot HaRan #11). Alternatively, is the Ramban telling us that there is actually no 'objective' truth 'out there'. Rather, the 'real' truth is whatever the Sanhedrin determines it to be.

5. The Kuzari clearly understands that part of the protection of the Sanhedrin from error is their access to broader wisdoms of the human world. This factor needs to be applied to the discussion in Part 1 on the modern concept of Da'at Torah and whether access to non-Jewish knowledge and wisdom is helpful or detrimental to the Da'at Torah of the gedolim.

15. נמצא רבינא ורב אשי וחבריהם סוף גדולי חכמי ישראל המעתיקים תורה שבעל פה

הקדמה ליד החזקה לרמב"ם

.... but only until the time of Ravina and Rav Ashi who put together the Gemara. Thus according to the Sefer Hamitzvot the authority of the Talmud may be rooted in Lo Tasur.

16. וענין שני הגמרות הוא פירוש דברי המשניות וביאור עמקותיה ודברים שנתחדשו בכל בית דין ובית דין מימות רבינו הקדוש

ועד חיבור הגמרא.וכן יתבאר מהם המנהגות והתקנות שהתקינו או שנהגו בכל דור ודור כמו שראו בית דין של אותו הדור. לפי שאסור לסור מהם שנאמר לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל

הקדמה ליד החזקה לרמב"ם

The Rambam also indicates in the introduction to the Yad that the Lo Tasur applies up until the end of the Gemara.

17. **א** בית דין הגדול שבירושלים הם עיקר תורה שבעל פה, והם עמודי ההוראה ומהם חק ומשפט יוצא לכל ישראל, ועליהן הבטיחה תורה שנאמר על פי התורה אשר יורוך זו מצות עשה, וכל המאמין במשה רבינו ובתורתו חייב לסמוך מעשה הדת עליהן ולישען עליהן

ב כל מי שאינו עושה כהוראתן עובר בלא תעשה שנאמר לא תסור מכל הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל אחד דברים שלמדו אותן מפי השמועה והם תורה שבעל פה, ואחד דברים שלמדו מפי דעתם באחת מן המדות שהתורה נדרשת בהן ונראה בעיניהם שדבר זה כך הוא. ואחד דברים שעשאו סייג לתורה ולפי מה שהשעה צריכה והן הגזרות והתקנות והמנהגות. כל אחד ואחד מאלו השלשה דברים מצות עשה לשמוע להן, והעובר על כל אחד מהן עובר בלא תעשה. הרי הוא אומר: על פי התורה אשר יורוך - אלו התקנות והגזירות שיוורו בהם לרבים כדי לחזק הדת ולתקן העולם. ועל המשפט אשר יאמרו - אלו דברים שילמדו אותן מן הדין באחת מן המדות שהתורה נדרשת בהן. מכל הדבר אשר יגידו לך - זו הקבלה שקבלו איש מפי איש.

רמב"ם הלכות ממרים פרק א

In the Mishne Torah itself however, the Rambam explains that BOTH the positive and negative mitzvot of Lo Tasur relate only to the Sanhedrin. The Rambam also states that the authority of Lo Tasur extends to all three areas of halachic material:- (a) Halacha LeMoshe MiSinai; (b) Halachot derived from Chumash through drash; (c) Rabbinic legislation.

18. מצאן חוץ למקומן והמרה עליהן פטור, שנאמר וקמת ועלית אל המקום מלמד שהמקום גורם לו מיתה

רמב"ם הלכות ממרים פרק ג הלכה ז

19. מלמד שהמקום גורם. כלומר כל זמן שסנהדרי גדולה במקומה נלשכת הגזית אבל משגלתה סנהדרי גדולה מן המקום הווא צטלו דיני נפשות מכל ישראל. ואפילו צליחתם משם לטייל מעט ולחזור נטל כוחם ורשותם מהם עד שיכיו במקומם כמו שאמרו (סנה' יד) מלאן אצית פאגיו והמרה עליהן, יכול תהא המרה עליו, יכול תהא המרה על המרה ועלית אל המקום מלמד שהמקום גורם. וכל שכן לאחר חורבן כמו שאמרו וצאת אל הכהנים הגוים ואל השופט - צומן שיכיה כהן יש משפט צומן שאין כהן אין משפט ומנין שתהא סנהדרי גדולה סמוכה למצבת ת"ל מעט מזמני תקחנו למות וכו'. ומאותה שעה צטלו כל הדינין התלוין בצ"ד הגדול

השנות הרמב"ן לספר המצוות מצות עשה קנ

Furthermore, the Sanhedrin means ONLY the body that sat in its authorized place in the Beit Mikdash. The clear implication is that once the Sanhedrin moved away from the Temple, Lo Tasur no longer applies.

20. וְבָאָתָּ - לרבות בית דין שביבנה

ספרי דברים פרשת שופטים פסקא קנ

Chazal elsewhere indicate that the Sanhedrin has the authority of Lo Tasur EVEN when exiled to Yavneh. The Talmud Yerushalmi also brings such a opinion.

21. והנני מוסיף לדבריו דאפילו גזרו ב'ד הגדול שבירושלים חוץ ללשכת הגזית, אע"פ שפשטה גזרותם ותקנתם בכל ישראל, אין בכל תקנתם ומנהגם לא עשה זעל על פי התורה אשר יורוך ולא לאו זעל תסור מן התורה אלא אסמכתא בעלמא היא

מרגינתא טבא ספר הצות שורש איה

R' Aryeh Leib Horowitz rules that any ruling made by the Sanhedrin once outside its original place has the authority of Lo Tasur only on a rabbinic level.

22. ולחכמי הדורות הבאים אחריהם נלטוינו לשמוע צמח שיצארו צדיני התורה. וזכו נכלל צאמרו אחרי רצים להטות. אך בהגדרים והתקנות שיעשו לא נלטוינו מהם מאחרי רצים להטות, שזה לא יכלול רק שגלך צביאור משפטי התורה אחר הרוב, ולא יכנסו בכלל הזה גדרים וסייגים כלל. אצל הסמיכות אל לא תסור. שכמו שנתן זה הכח לסנהדרין להיותם מורי התורה וגדוליה, כן ראוי שינתן לכל חכמי גדולי ישראל צדך האסמכתא. ומן הטעם הזה ייחסו הגדרים והתקנות אל לא תסור. אך צביאור משפטי התורה יהיה החיוב לשמוע דצריהם מאחרי רצים להטות

דרשות הר"ן הדרוש השנים עשר

The Ran understands that Lo Tasur applies on a Rabbinic level to the generations of gedolim that come after the Sanhedrin (perhaps even today?)

If Lo Tasur on a Torah level is restricted to the Sanhedrin (either in the Temple or in exile), wherein lies the authority of the Talmud, which was completed centuries after the Sanhedrin was disbanded?

23. אבל כל הדברים שבגמרא הבבלי חייבין כל ישראל ללכת בהם וכופין כל עיר ועיר וכל מדינה ומדינה לנהוג בכל המנהגות שנהגו חכמי הגמרא ולגזור גזירותם וללכת בתקנותם. הואיל וכל אותם הדברים שבגמרא הסכימו עליהם כל ישראל

הקדמה ליד החזקה לרמב"ם

The Rambam explains that the authority of the Talmud is based on the universal acceptance of Klal Yisrael.

24. כל בית דין שעמד אחר הגמרא בכל מדינה ומדינה וגזר או התקין או הנהיג לבני מדינתו או לבני מדינות רבות לא פשוט מעשיו בכל ישראל מפני רחוק מושבותיהם ושבש הדרכים. והיות בית דין של אותה המדינה יחידים ובית דין הגדול של שבעים ואחד בטל מכמה שנים קודם חיבור הגמרא. לפיכך אין כופין אנשי מדינה זו לנהוג כמנהג מדינה האחרת. ואין אומרים לבית דין זה לגזור גזירה שגזרה בית דין אחר במדינתו. וכן אם למד אחד מהגאונים שדרך המשפט כך הוא ונתבאר לבית דין אחר שעמד אחריו שאין זה דרך המשפט הכתוב בגמרא, אין שומעין לראשון אלא למי שהדעת נוטה לדבריו בין ראשון בין אחרון

הקדמה ליד החזקה לרמב"ם

The Rambam states that Rabbis after the Gemara have only local authority over those communities which accept them.

25. שמיום חתימת המשנה 'קיימו וקבלו' שדורות האחרונים לא יחלקו על הראשונים. וכן עשו גם צחתימת הגמ' שמיום שנחתמה לא ניתן רשות לשום אדם לחלוק עליה

כסף משנה הלכות ממרים פרק ב הלכה א

This is also how the Kesef Mishne understands the Rambam. After the Sanhedrin, Rabbinic authority is based on communal acceptance. Thus the Mishna and the Gemara achieved their standing through this acceptance.

R. Chaim Brisker explained the Rambam to mean that any Beit Din that is accepted by all of Klal Yisrael has the status of a Sanhedrin and its psak is binding. (Due to Lo Tasur?). Rav Elchanan Wasserman also held that a universally accepted statement of the Gedolei Yisrael, even today, had the status of the Beit Din Hagadol.

This position of the Rambam was tested strongly in his dispute with the Gaon Rav Shmuel ben Eli who headed the Academy in Bavel from around 1160-1200⁶.

C2] THE POSITION OF THE SEFER HACHINUCH

26. ונוהגת מצוה זו בזמן שבית דין הגדול בירושלם בזכרים ונקבות, שהכל מצווין לעשות כל אשר יורו. ובכלל המצוה גם כן לשמוע ולעשות בכל זמן וזמן כמצות השופט, כלומר החכם הגדול אשר יהיה בנינו בזמננו. וכמו שדרשו זכרונם לברכה (ראש השנה כה): ואל השופט אשר יהיה בימים ההם - יפתח בדורו כשמואל בדורו. כלומר שמצוה עלינו לשמוע בקול יפתח בדורו כמו לשמואל בדורו. ועובר על זה ואינו שומע לעצת הגדולים שבדור בחכמת התורה בכל אשר יורו מבטל עשה זה. וענשו גדול מאד שזהו העמוד החזק שהתורה נשענת בו, ידוע הדבר לכל מי שיש בו דעת

ספר החינוך מצוה תצה

The Sefer HaChinuch agrees with the Rambam that the Mitzvah of Lo Tasur applies to all aspects of Rabbinic Law - see above. He goes further however to say that the mitzvah of Lo Tasur applies even to the Rabbis of our generation. This is based on the Chazal that Yiftach must be respected in his generation like Shmuel in his.

6. Some salient points on that episode include:-

- Shmuel b. Eli claimed a genealogy back to Shmuel HaNavi and ran a grand palatial court. Every Jew in Bavel was required to contribute to his financial treasury.
- SbE claimed that the Geonate in Bavel were the successors to the Sanhedrin and wielded its authority - a point which the Rambam pointedly denied - see above.
- Rambam criticized SbE's coercive style, the hierarchical leadership of the Geonate and the heavy emphasis on study of Talmud to the exclusion of other things.
- SbE attacked the Rambam in a polemical work, to which the Rambam responded in his Ma'amar Techiyat Hametim.
- Rambam intervened in supporting the appointment of the Reish Galuta in Bavel which also angered SbE who actually opposed the institution of the Exilarch generally, and felt that leadership should rest only in the hands of the Geonim. For further information see *Maimonides*, Joel L Kraemer pp 412-417.

27. ולענין החיוב עלינו לשמוע לדברי חכמינו הקדמונים ואל גדולינו בחכמת התורה ושופטינו שבדורנו נוהגת בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות

ספר החינוך מצוה תצו

He also reiterates this for the positive Torah mitzvah to listen to the Gedolim, and rules that this also applies to the Gedolim today.

28. כתב כאן וזכר המלות ג"כ לשמוע ולעשות ככ"ז כמלות השופט החכם הגדול וכו'. ועובר ע"ז ואינו שומע לעלת הגדולים שדורו וכו'. ומנין לו זה! ושאיני צ"ד הגדול אשר כבוד הש"י חופף עליהם כל היום ועליהם הצטיחה התורה וכו' וזודאי מלאו צאיזה מקום!

מנחת החינוך מצוה תצו

The classic commentary on the Sefer Hachinuch - the Minchat Chinuch (19C Russia) - asks where the Sefer Hachinuch could have obtained such a psak. He suggests that there may be indications of this in the Rambam or Ramban (although most other commentators disagree) and ends by stating that the Sefer Hachinuch must have got it from somewhere!⁷

29. אבל דבר שתקנו חז"ל או אפ"ל הגאונים שבזמנינו לעשו סייג וגדר לתורה, איז אסור לשנות בלאו דאורייתא דכתיב לא תסור חיי אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל קכו סעיף א

The Chayai Adam rules like the Chinuch - all rulings by contemporary Rabbis to 'protect the Torah' are backed by the authority of Lo Tasur and it would therefore be an issur Torah to breach them.

C3] THE POSITION OF THE RAMBAN

30. אבל הדבר הצרור המנוקח מכל שבוש הוא שנודיע שאין הלאו הזה לא תסור אלא צמה שאמרו צפירושי התורה כגון הדברים הנדרשים בתורה בגזרה שוב או צבין אז ושאר שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן. או צמשמעות לשון הכתוב עלמו, וכן צמה שקבלו הלכה למשה מסיני תורה שצטל פה. שאם יראו הם שזה הדבר אסור או מותר מן התורה לפי מדרש הכתוב או לפי פירושו או הלכה מפי השמועה ממש רבינו, ויראה הוא הפך חייב לצטל דעתו ולהאמין צמה שאמרו הם אבל התקנות והגזרות שגזרו חכמים למשמרת התורה ולגדר שלה, אין להם צלחו הזה אלא סמך צעלמא

השנות הרמב"ן לספר המצוות שורש א

The Ramban's view is that Lo Tassur requires us to follow the Rabbis in their transmission and interpretation of Torah laws. Rabbinic Legislation is NOT included in Lo Tassur. If so, what authority does Rabbinic legislation have?

31. נראה מדברי הרמב"ן שלדבריו אין בדבריהם שום דאורייתא כלל אלא על כן צריך לומר לכאורה לדעת הרמב"ן שלא נצטוינו כלל מן התורה לשמוע לדברי חכמים. ותימה גדולה לומר כן, דאם כן מאיזו טעם אנו חייבין לשמוע להן? יל בכל המצוות והאיסורים של דבריהן הסכימו דעתן לדעת המקום ומהאי טעמא אנו חייבין לעשות כדבריהן, שהרי אנו מקיימין בזה רצון השי"ת שהסכימה דעתן לדעתו. ומכל מקום, כיון שלא בא עליהן ציווי מפורש בתורה, הן קלין מדברי תורה המפורשין

ר' אלחנן ווסרמן - קונטרס דברי סופרים ע' 6

Rav Elchanan Wasserman answers that the Rabbis reveal the specific will of God through their mitzvot. We follow them since this is what God specifically wants us to do. In this sense the Rabbis almost have the status of Navi. But to which Rabbis does this refer? Why would this be restricted to Chazal? Who is a Gadol?

D] WHAT AUTHORITY DO RABBIS HAVE TODAY?

32. מיהו י"א דאם נראה לדיין ולצני דורו מכה ראיות מוכרחות שאין הדין כמו שהוזכר צפוסקים יכול לחלוק עליו מאחר שאינו נזכר בגמרא (טור צ"ש הרא"ש). ציאר הגר"א - דעל הגמ' אין רשות להוסיף ולא לגרוע כ"ש לחלוק כ"ש צפ' הפועלי' רבינא ורצ אשי סוף הוראה

רמ"א שולחן ערוך חושן משפט הלכות דיינים סימן כה סעיף א וביאור הגר"א שם

The Rema and the Vilna Gaon rule that any Rabbi after the Talmud has the right in principle to argue with any other (even those from earlier periods) but not to argue with the conclusions of the Gemara.

7. See Shu't Bnei Banim of Rav Yehuda Henkin 2:23:5 for analysis of this and an attempt to find sources for the Sefer HaChinuch. To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com

33. **ב:** בית דין שגזרו גזרה או תקנו תקנה והנהיגו מנהג ופשט הדבר בכל ישראל, ועמד אחריהם בית דין אחר ובקש לבטל דברים הראשונים ולעקור אותה התקנה ואותה הגזרה ואותו המנהג, אינו יכול עד שיהיה גדול מן הראשונים בחכמה ובמנין. והיאך יהיו גדולים מהם במנין הואיל וכל בית דין ובית דין של שבעים ואחד הוא, זה מנין חכמי הדור שהסכימו וקבלו הדבר שאמרו בית דין הגדול ולא חלקו בו

רמב"ם הלכות ממרים פרק ב הלכה ב

Even in the times of the Sanhedrin, decrees could only be set aside by a subsequent 'greater' Sanhedrin. This greatness was measured not only in wisdom but also in popular support.

34. **ה:** בית דין שנראה להן לגזור גזירה או לתקן תקנה או להנהיג מנהג צריכין להתיישב בדבר ולידע תחלה אם רוב הצבור יכולין לעמוד בהן או אם אין יכולין לעמוד ולעולם אין גוזרין גזירה על הצבור אלא אם כן רוב הצבור יכולין לעמוד בה.

רמב"ם הלכות ממרים פרק ב הלכה ה

The implementation of the rulings of the Sanhedrin was also subject to some degree to the will of the people. The Sanhedrin was not allowed to make new legislation which it felt that the majority of the people⁸ could not cope with.⁹ What gave the Jewish people the halachic authority to decide on these matters?

35. ... הנח להן לישראל אם אין נביאים הן - בני נביאים הן

פסחים סו.

The Jewish people have (or at least had!) a collective 'nevuah' which leads them to the appropriate halachic response.

In a modern context, an example of this principle played out in Rabbi Yehoshua Leib Diskin's attempt to ban secular studies in Yerushalayim and the opposition of other gedolim at the time to his ability to bind any community other than his own.¹⁰

36. In the light of the above, it is clear that the ban issued in Jerusalem was not valid. The Jerusalem ban was issued without constraints or qualifications. Moreover, the ban was issued for all time, to be applied to future settlers in Jerusalem. Regarding this last point, those who issued the ban had no authority to do so, without first receiving the approval of the majority of the diaspora Jewish community. All Jews in the diaspora aspire to settle in Jerusalem, all Jews in the diaspora pray facing Jerusalem, and all Jews in the diaspora are regarded as residents of Jerusalem. It was inappropriate for one group of Jews to issue a ban that the rest of Jewry finds intolerable. Indeed, the ban discourages Jews from settling in the land of Israel and is, in effect, an enactment designed to prevent Jews from fulfilling a mitzvah.

Emeq Berakhah, R. "Dovidel" Karliner

37. אבל חכם אחד לא היה אוסר וגזר גזרות על כל ישראל כי אם לבני עירו ולגבולותיה. כי האחרים אין להם לקבל גזרותיו

שר"ת הריב"ש סימן רעא

The Rivash (14C Spain) rules that Rabbis today have authority only over their own kehillot. In the absence of a Sanhedrin with 'Rabbanim Musmachim' the authority of any Rabbi or Rabbinic body today is based upon its acceptance by the people. This element of communal 'grass-roots' support was always built into the system.

38. אם מותר לחלוק על דברי רבותינו ברבים, אפילו במקומם בע"ה י"א ניסן תשל"ז לגדול אחד בדבר שיש לך איזה חשש לקבוע מקומך בבני ברק מצד שבתוך דברי תורה איכא פעמים שאתה אומר שלא כדברי החזון איש זצ"ל, לא מובן שום חשש בזה. ואדרבה זהו כבודו אשר מזכירים שיטתו בד"ת ומעיינים בדבריו אף שהמסקנה דחכם המעיין הוא שלא כדבריו. ולא עלה כלל על דעת החזון איש זצ"ל שלא ימצאו ת"ח שיפלגו עליו ולא שייך שיקפיד ע"ז. דאדרבה האמת והשלום אהבו כדאיתא ביבמות (ד:) על פלוגתא דב"ש וב"ה. וענין שפתותיו דובבות הוא אף כשמזכירין דברי החכם וחולקין עליו, אבל ודאי צריך להזכיר בדרך ארץ. שאין לחוש מלהקשות ומלחלוק על גדולי דורותינו אף הגדולים ביותר אבל באופן דרך ארץ. שלכן ליכא שום חשש ושום קפידא להשאר בבני ברק ולומר שיעורים

שר"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן פח

Rav Moshe Feinstein rules that no Rav or Gadol today is immune from others disagreeing with him on halachic issues provided this is done with derech erez (and of course provided that the person is qualified to disagree!)

8. One example of this is the Rabbis' reluctance to impose too many restrictions on simcha after the Churban.

9. The subsequent halachot are (ii) If the Beit Din felt that the community could cope with the new law, yet the community rejected it and it never became widespread, this law fell away automatically; (iii) If a new law was apparently accepted, but after a time it became evident that the people could not cope with it and the law was falling out of use, a latter Beit Din could annul it, even though the Beit Din was not greater than the one which introduced it.

10. In 1856 a ban was issued by leading Rabbis of the Old Yishuv, including R. Samuel Salant and later reissued under the aegis of Rav Diskin. R. Yehiel Michal Pines, an early exponent of religious Zionism and a leader of the Yishuv, supported the establishment of an orphanage in Jerusalem where secular studies would be part of the curriculum. When in 1882 a cherem was pronounced against Pines by Rabbi Diskin, Pines approached his brother-in-law, R. David Friedman of Karlin, for moral support. R. "Dovidel" Karliner was a leading gadol and posek at the time. The following is taken from his Emeq Berakhah, on the regulations governing the issuance of bans. For more details see an article by Rabbi Shneur Leiman - Tradition 26:4 102-105.